TuVP 10/2026 vp: Merkittiin, että valiokunta pyytää asiantuntija Minna Kaljoselta lisäselvityksen: Mikä on antibioottiresistenssin nykytilanne?

-----Alkuperäinen viesti-----
Lähettäjä: Kaljonen Minna <minna.kaljonen@syke.fi>
Lähetetty: tiistai 17. maaliskuuta 2026 11.22

Hei,

Pyysin tilannekuvausta antibioottiresistenssistä Suvi Nyäksenojalta ja Annamari Heikinheimolta Ruokavirastosta. Alla heidän koosteensa. Jos tulee lisäkysyttävää, voitte olla heihin suoraan yhteydessä.

Yt. Minna Kaljonen

Antibioottiresistenssistä yleisesti (lähde: Antibioottiresistenssi - THL https://thl.fi/aiheet/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/antibioottiresistenssi)

- Antibioottiresistenssi tarkoittaa, että bakteeri kykenee vastustamaan antibioottia eli tulee sille resistentiksi. Tästä seuraa, että kyseistä antibioottia ei voi enää käyttää tämän bakteerin aiheuttamien infektioiden hoidossa.
- Jos antibioottiresistenssi yleistyy, ihmiset voivat kuolla tavanomaisiin infektioihin, kuten keuhkokuumeeseen tai leikkausalueen infektioon. Antibioottiresistenssin yleistyminen vaikuttaa koko terveydenhuoltoon: esimerkiksi syöpähoidot, elintensiirrot ja suolistoalueen leikkaukset muuttuvat vaarallisiksi, kun antibiooteilla ei enää pystytä ehkäisemään infektioita.
- Bakteerien lisäksi myös muilla mikrobeilla, eli viruksilla, sienillä ja alkueläimillä, esiintyy resistenssiä hoitoon käytettäville lääkeaineille. Tästä syystä usein puhutaan mikrobilääkeresistenssistä. Moniresistenssi lääkkeille sen sijaan tarkoittaa, että mikrobi kykenee vastustamaan useita eri lääkkeitä.
- Antibioottiresistenssi on maailmanlaajuinen ongelma
- Yhä useammat bakteerit ovat kehittäneet vastustuskyvyn antibiooteille, ja tilanne on pahenemassa. Euroopassa noin 33 000 ihmistä vuodessa kuolee infektioihin, joihin antibiootit eivät enää tehoa. Suuri osa resistenttien bakteerien aiheuttamista infektioista esiintyy sairaalapotilailla. Iso osa kolmannen polven kefalosporiineille resistenttien E. coli -bakteerien aiheuttamista infektioista esiintyy sairaaloiden ulkopuolella.
- Suomessa antibioottien teho on edelleen hyvä. Antibioottiresistenssin torjuntaan on silti täälläkin syytä suhtautua vakavasti. Arvioiden mukaan Suomessa kuolee vuosittain 90 potilasta resistenttien bakteerien aiheuttamiin infektioihin. Hoitoon liittyvistä infektioista alle 10 % on moniresistenttien mikrobien aiheuttamia.

Miksi antibioottiresistenssi yleistyy?

- Jotkin bakteerit ovat luonnostaan resistenttejä eräille antibiooteille. Lisäksi resistenssiä syntyy aina kun käytetään antibiootteja.
- Antibioottien liiallinen käyttö ja väärinkäyttö kiihdyttävät lääkkeille vastustuskykyisten bakteereiden syntymistä ja leviämistä. Näin alun perin tietylle lääkeaineelle herkät bakteerikannat muuttuvat lääkkeiden käytön vuoksi vastustuskykyisiksi kyseiselle lääkkeelle.

Eläinten antibioottien käyttö Suomessa (Finres-vet):

- Eläinten antibioottien myyntiä on Suomessa seurattu jo vuodesta 1995.
- Suomi on muiden Pohjoismaiden ohella yksi Euroopan vähiten eläinten antibiootteja käyttävä maa eläinten lukumäärään suhteutettuna.
- Hyvä eläintenpito - eläinten hyvinvoinnista ja hygieniasta huolehtiminen, tasapainoinen ruokinta ja rokotukset vähentävät tarvetta käyttää antibiootteja tai muita mikrobilääkkeitä.

Eläimistä ja elintarvikkeista eristettyjen bakteerien antibioottiresistenssi

- Euroopassa ihmisille tautia aiheuttavissa eläinperäisissä bakteereissa (ns. zoonoottiset kampylo- ja salmonellabakteerit) resistenssiä esiintyy joissain maissa yleisesti.
- Suomessa eläimistä ja elintarvikkeista eristettyjen bakteerien antibioottiresistenssitilanne on Euroopan tasolla alhaista.
- Kuitenkin joillain bakteerilajeilla resistenssiä esiintyy yleisemmin myös Suomessa.
- MRSA-bakteereita esiintyy suomalaisissa sioissa yleisesti. Ihmisillä näitä eläinperäisiä MRSA-kantoja on todettu vain vähän. https://www.ruokavirasto.fi/zoonoosikeskus/uutiset/2026/mrsa-bakteeri-edelleen-yleinen-sioilla--hyvilla-tyoskentelytavoilla-hallitaan-bakteerin-leviamista/
- Resistentit bakteerit voivat siirtyä ihmisten ja eläinten välillä mm. suorassa kosketuksessa sekä elintarvikkeiden ja ympäristön välityksellä.
- Eläintuotannossa esiintyvän antibioottiresistenssin taustalla ovat muun muassa kansainväliset tuotantoketjut.